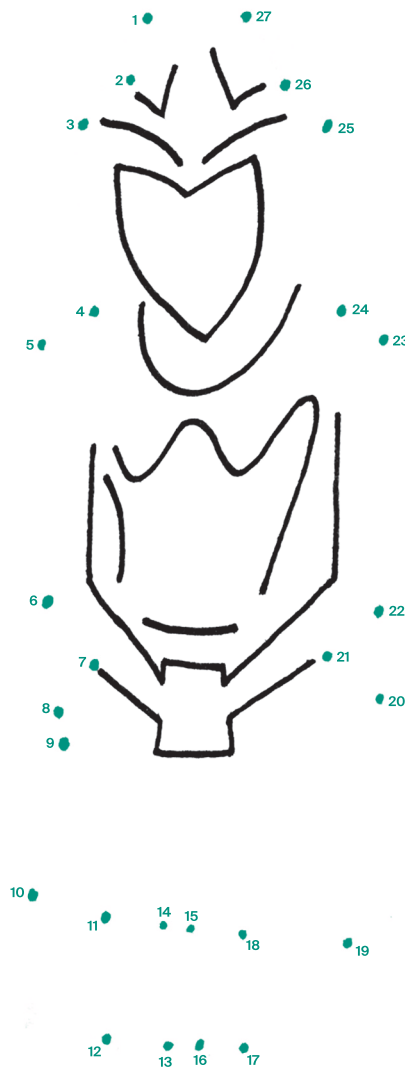

Ulubionymi miastami Dunikowskiego były: Kraków, Warszawa, Paryż. W każdym z nich mieszkał przynajmniej kilka lat. Najdłużej był związany z Warszawą. Dużo podróżował. Był na Bliskim Wschodzie, w Egipcie, we Włoszech, w Anglii, we Francji. Chętnie wyjeżdżał do Kosowa na Huculszczyźnie, a pod koniec życia był w Nieborowie. W podróż zabierał przybory malarskie, by szkicować i malować.

Połącz kropki, a dowiesz się, co zwróciło szczególną uwagę artysty podczas pobytu w Nieborowie. Na wystawie jest sześć szkiców i pięć obrazów prezentujących ten motyw.

Baby nieborowskie, które tak zafascynowały Dunikowskiego, to cztery kamienne posągi z XII wieku, należące niegdyś do koczowniczego plemienia Połowców. Zanim trafiły do Nieborowa były to idole ustawione na kurhanach na ukraińskich stepach. Co ciekawe, jeden z nich przedstawia mężczyznę. Pod koniec XIX wieku zostały przywiezione do Arkadii koło Nieborowa, a później przeniesione przed pałac.

WW / Królikarnia

Xawery Dunikowski – rzeźbiarz, który malował
Informacje i ćwiczenia dla dużych i małych

Xawery Dunikowski zasłynął głównie jako rzeźbiarz. Jego twórczość malarska, którą uprawiał przez całe życie, jest mało znana. Dla artysty była ona równie ważnym środkiem wypowiedzi. „Gdybym nie umiał malować, nie umiałbym też rzeźbić” – mawiał. Początkowo było to malarstwo realistyczne, czyli artysta malował realne postacie, przedmioty i miejsca, a z czasem stało się bardziej abstrakcyjne.

Xawery Dunikowski miał wycucie koloru. Jego malarstwo jest pełne barw. Kolor wprowadzał również do swoich rzeźb. Po obejrzeniu wystawy, zastanów się, z jakimi barwami kojarzy Ci się ten artysta. Czy jakieś kolory dominują?

Franciszek Xawery Dunikowski urodził się 29 listopada 1875 roku w Krakowie. Zmarł 26 stycznia 1964 w Warszawie. Używał tylko drugiego imienia.

W wieku 29 lat został profesorem rzeźby w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie.

Był w Legii Cudzoziemskiej.

Miał córkę, którą nazywano Xawerką. Mieszkała na stałe w Paryżu. Dunikowski często malował jej portrety.

Ważną inspiracją i tematem jego malarstwa była muzyka. Szczególnie interesowały go rytm i harmonia. Bardzo lubił muzykę Chopina, Bacha, Beethovena, Chaczaturiana. Jego matka Helena uczyła gry na fortepianie.

W czasie II wojny światowej przez pięć lat był więźniem niemieckiego obozu KL Auschwitz. Jego numer obozowy to 774.

Był bardzo pracowity.

Miał duże poczucie humoru.

W 1965 roku w Pałacu w Królikarni otwarto monograficzne muzeum twórczości Xawerego Dunikowskiego, które w 2001 zmieniono na Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego.

Malował duże obrazy, a ponieważ był niewysoki, często tworzył, stojąc na schodkach.

Człowiek w kosmosie to największy obraz Dunikowskiego (360 × 303 cm).

WW / Muzeum Narodowe w Warszawie

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Sportu

MECENAS MUZEUM NARODOWEGO W WARSZAWIE

ORLEN

PATRONI MEDIALNI

WYB KULTURA

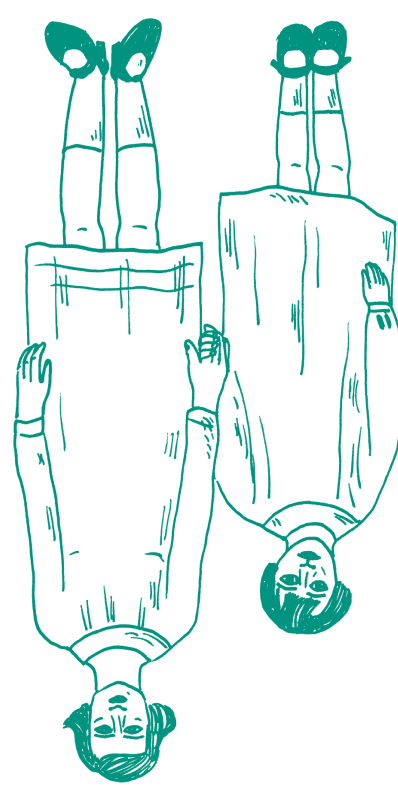
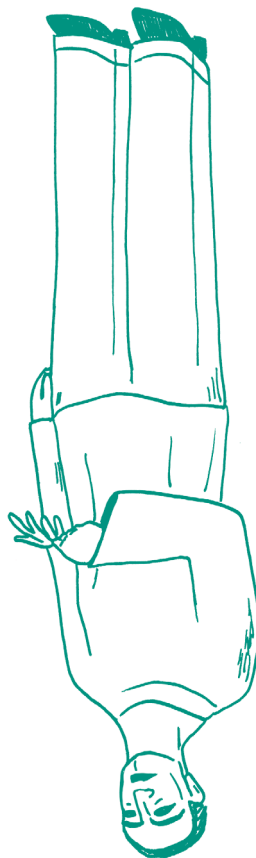
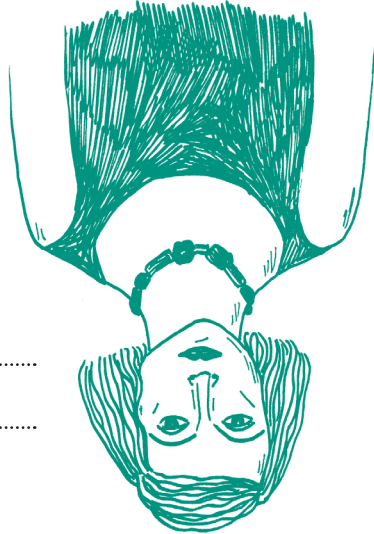
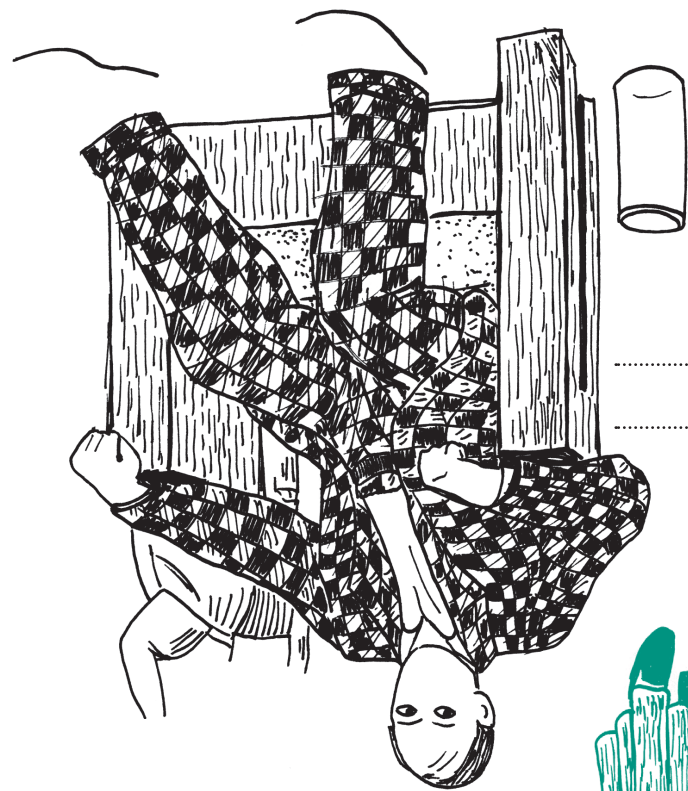
PRACOWNIA KULTURALNA

Insider

SZUM

Weranda

teksty Barbara Kaliciuk, Bożena Pysiewicz / redakcja Anna Kielczewska, Andrzej Klim / projekt graficzny Homework / Kasia Walentynowicz

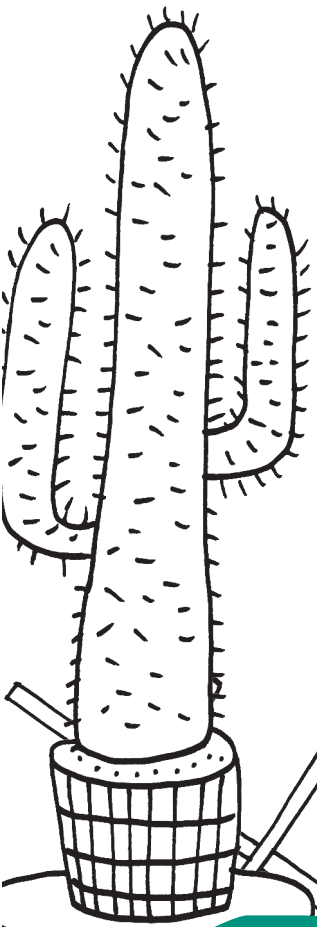

PORTRET
to przedstawienie osoby, czyli modela. Artysta może w różny sposób przedstawić portretowaną osobę, ukazując samą głowę, popiersie, półpostać, postać do kolan lub całą postać. Gdy na portrecie występuje kilka osób mówimy, że jest to portret zbiorowy, a gdy artysta stworzył własny portret, to jest to autoportret.

Xawery Dunikowski był mistrzem portretu. Doskonałe portrafił uchwycić osobowość i cechy charakterystyczne przedstawianej osoby, zarówno w rzeźbie, jak i w malarstwie. Malował głównie kobiety, a także osoby, których nie rzeźbił Xawerką, za którą tęsknił i dlatego często malował jej portrety z pamięci. Bardzo rzadko portretował jednak inne dzieci.

Odszukaj na wystawie portrety przysposowanych tutaj osób. Podpisz je. Czy są portrety realistyczne? Jak są przedstawione sportretowane osoby? W jaki sposób są namalowane? Zwróć uwagę na oczy postaci.

Dunikowski namalował kilka autoportretów. Odszukaj na wystawie dwa z nich, na których ubrany jest w garnitur w białą-czarną kratę. Jakie dostrzegasz między nimi podobieństwa i różnice? Jak sądzisz, dlaczego artysta namalował siebie w otoczeniu akurat takich rekwizytów? Który autoportret powstał jako pierwszy? Zwróć uwagę na spojrzenie artysty. Czy jest ono takie same na obu obrazach? Napisz tytuł oraz datę powstania obrazu.

Rośliny doniczkowe są rzadkim tematem w sztuce, czasami stanowią element dekoracji scen we wnętrzach. Xawery Dunikowski często malował sukulenty (nazywane kaktusami), które lubił i sam hodował. Artysta uważał, że rośliny są podobne do ludzi, a ludzie do roślin. Na czym polega to podobieństwo? W jaki sposób widział, rysował i malował rośliny Dunikowski? Zapraszamy na botaniczny spacer po wystawie.

KAKTUSY

Kaktusowate to grupa roślin, w skład której wchodzi ponad 2000 gatunków. Przystosowały się do życia w niesprzyjających, suchych warunkach. Magazynują wodę w łodygach i wytworzyły kolce, które chronią je przed zwierzętami. Przedstawienia kolczastych sukulentów możemy odnaleźć na wielu obrazach Dunikowskiego. Często przypominają one ludzkie figury. Artysta swobodnie operował barwami, zmieniając naturalną kolorystykę tych roślin. W wizerunkach kaktusów ukazywanych na abstrakcyjnym tle bez trudu można dopatrzeć się ich podobieństwa do ludzi, którzy są w ruchu, np. tańczą. Ludzie są podobni do roślin, a może raczej rośliny do ludzi...

Znajdź przedstawienia roślin doniczkowych. Jaką pełnią one funkcję w obrazie i w jaki sposób ukazał je artysta? Dopasuj określenia do obrazów.

- * MOTYW DEKORACYJNY
- * SAMODZIELNY TEMAT
- * PODOBIENSTWO DO LUDZI
- * PRZEDSTAWIENIE REALISTYCZNE
- * ZDEFORMOWANIE
- * PRZEDSTAWIENIE FRAGMENTARYCZNE
- * KOLORYSTYKA ZGODNA / NIEZGODNA Z RZECZYWISTOŚCIĄ

BEGONIE

To rośliny o dekoracyjnych wielokolorowych liściach. Odnajdziemy je na portrecie córki malarza z ok. 1932 roku. Kwiaty ustawione na stole stanowią element dekoracyjny kompozycji.

AMARYLIS (STRELITZIA REGINAE)

Na obrazie *Umierający amarylis* z 1951 roku trudno jest jednoznacznie określić gatunek namalowanej rośliny. Artysta nazwał ją amarylisem, forma kwiatów może kojarzyć się też ze strelizją lub kwitnącym *Selenicereus*. Tytuł, sposób przedstawienia rośliny oraz jej odbiegająca od naturalnej kolorystyka otwierają pole do wielu interpretacji, pozwalając doszukiwać się w tym przedstawieniu odniesień do kruchości życia.

SANSEWIERIA

Sansewieria (zwana wężownicą, językiem lub mieczem teściowej) to roślina często malowana przez Dunikowskiego. Ma wiele odmian, jest wytrzymała i łatwa w pielęgnacji. Ma grube, twarde i proste liście oraz różne wybarwienia, żółte brzegi lub nieregularne pasy. Wężownice nazywane są też żelaznymi roślinami, gdyż są bardzo odporne na złe warunki, m.in. brak światła i wody. Dla Dunikowskiego były to cechy, które można porównać do woli życia i przetrwania człowieka, zwłaszcza w czasie wojny. Artysta często je malował – w całości lub fragmentarycznie, jak na obrazie *Miecze*.

